

Излази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новачка.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледати овај се у
владањем извршавају
предвиђене радње. На
Цетињу, на Цетињу, а
може се и у другом мјесту
издати на пошту у Котору.
Доплату овај се у складу
са Радничком организацијом.

За огласе овлашћен је од
редакције. За остале новине
и на друге предмете овлашћен.

ЦЕТИЊЕ, 28. Јула.

За вријеме свога потоњег бављења у Подгорици, Његово Височанство Књаз издао је двије наредбе пуно важне за свестрани развитах Зете и њене прве вароши Подгорице.

Књаз је наредио, да се нова варош Подгорица гради, и то с десне стране ријеке Рибнице, преко пута од дојакошње старе вароши.

Друга наредба Књажева гласи, да се има саградити добар пут колски од Плавнице до Подгорице и од Подгорице до Даниловграда, и тај пут да буде тако саграђен како би се временом могла и железница превући преко њега.

Обје ове наредбе обеселиће у највишој мјери свакојег Црногорца. Разумије се, да нико није веселији на то од Подгорице и Зећана. Чим је наредба ова изашла, јавило се преко 80 Подгоричана с молбом, да им се допустити градити нове куће на новом земљишту, у новој вароши.

Ова нова варош служиће на украс цијелој Зети и Црној Гори. Што је изабрано ново земљиште, и то баш ово, за градњу нове вароши, томе има пуно умјесних разлога. Да се стара варош уреди како ваља, требало би много више трошка, труда и времена него што треба за градњу нове вароши. Као што је познато, Подгорица, као и свака стара варош, носи на себи све знакове запустелости; ту је неправилност највећа у грађењу кућа, у правцу улица, у смјештању јавних зграда; ту је доста батала и неуредности по улицама, са калдрмом која све друго заслужује само не то име. Ко би дакле хтио стару варош подгоричку уредити колко толко, морао би је сву срушити и сам јој темељ раскопати, на тек онда на ново изградити. То би било прескупо.

Зато је боље, нека стоји стара варош. И она има својих лијених страна, нарочито са прекрасне околине и питомог бријега Љубовића, са кога је поглед на Подгорику управо драже-стај. Као варош прошлости она ће лијепо стојати према новој Подгорици — вароши будућности.

Тако ће се у новој Подгорици, под окриљем орла црногорскога, обновити стара слава колијевке српских краљева и царева; удариће се темељ Подгорици будућности, коју ми, ако и не доживимо, већ сада себи замислићемо у пуном свијету њенога развитака, који ће јој дати жива трговина, радност, обрт и промет. Стару и нову варош везиваће мостови, који ће се превући преко Рибнице. Ребра њихова испираће хладна Морача, а са срећом и благословом Божијим могао би се населити и десни крај ријеке Мораче, те би онда Подгорица била варош, што се тиче ријечнога положаја, као мало која у свијету, јер би је двије ријеке по сриједи пресејале. Ми не ћемо доживјети, али би било противно општем развиту човјечанства, како га опажамо на све стране, да и крај Мораче, у новој Подгорици, не никну оне зграде с високим пигама немарујућим димњацима, који казују високи степен људске радности.

Тако замислићући будућност Подгорице, на коју су наши стари, на коју смо и ми сами тако дуго са Вељега Брда бацали жељне погледе, ми се осјећамо побуђени, да најприје дубо-

ко заблагодаримо Његовом Височанству Књазу, што је у својој очинској бризи за благо и напредак наше цијеле отаџбине своје око обрнуо к Подгорици, том пренажном и историјски значајном мјесту нове Црне Горе. А за тијем мислимо да можемо честитати не само Подгоричанима и Зећанима него и у опште свијема Црногорцима на овоме добитку, који ће за нас све произаћи из раста и напретка тога важног мјеста.

Друга је наредба не мање важна и стоји у тијесној свези са првом. Да би се Подгорица могла подићи, нужно је, да се од ње начини средште обрта и промета, које би периферијом својом далеко захватало и све околне народно-економске елементе к себи привлачило и у себи усредсређивало. Ради тога нужно је, да се Подгорица добрим, лаким и јевтиним саобраћајним средствима веже за све полазне и излазне тачке наше трговине, другим ријечма: да јој се отворе путеви на главна наша тржишта и на море. Тога ради издата је наредба за градњу овога пута. Пут овај полазиће из Подгорице на једну страну у Даниловград, а на другу на Плавницу. До Даниловграда он пролази кроз богату долину бјелопавлићку и излази на главна тржишта те долине, на Даниловград. А опет идући к Плавници он пролази богату зетску равнину и излази на Скадарско Блато, дакле на водени јевтини пут, који даље води или управо на море Бојаном, или на колекти пут од Вира до Бара, дакле опет на море.

Корист од овога пута очевидна је. На како је земљиште, кроз које ће овај пут бити проведен, тако разло, да на цијелом простору његовом нема већег нагиба од један на сто нити има какве кривине осим оне једине напранама Дукљи, то је Његово Височанство Књаз наредио, да се овај пут тако гради, како би се временом на њему могле поставити гвоздене пруге за жељезничку воздбу. Разумије се, да према овоме и мостови на Цијељани, Морачи и Рибници морају бити солидно ограђени, а на томе се већ живи ради.

Као свака наредба Његовога Височанства Књаза, тако је и ова прихваћена с највишим одушевљењем од стране народа и наших власти. Свак се од срца радује напретку, који ће из ових наредба, кад се остваре, произаћи не само за Подгорицу и Зету него и за цијелу Црну Гору; сваки је из дубине срца благодаран Његовом Височанству Књазу на владаљачкој бризи и мудрој старању, које сваком приликом и на сваком мјесту у то улаже, да од своје и наше Црне Горе учини државу срећну и напредну, у којој се млади живјети свакоме.

Благосиљајући свога узвишеног Господара народ је срцем и душом прегинуо одмах онога часа, да од своје стране учини све што год може, како би се што прије извеле елементарне замисли Господарево. О доброј вољи народа нашег, о којој никад сумње бити не може, довољно свједочи и горјепоменута околност, да се 80 Подгоричана с мјеста пријавило са жељом, да граде куће у новој Подгорици. То је доста сјајан доказ и добре воље и лијепог напретка у народа, који је тако рећи јуче ослобођен испод турскога господарства.

А већ власти су наше не само по свјести о дужности, која им никад не мањка, него и по родољубивом осјећању свом најживље принуђене око тога, да се ове двије највише наредбе што прије изведу.

Гдје је на пријестолу толика пажња за благо земље, у народу толика добра воља, а код власти пига неу-труђена ревност у испуњавању дужности, ту ни Божи благослов не може изостати.

Нек је срећна Црној Гори нова Подгорица и нови пут од Плавнице до Даниловграда!

Живио нам Господар!

За наш народно-економски развитах има велику важност друга сусјетка наша — *Турска*.

Како смо с њом до спора стојали, то нам је свијема добро познато.

Али то је, Богу хвала, било и прошло. Времена су настала дружичја и прилике су се са свијем промијениле, те ако смо се до скоро кривили с Турцима на живот и смрт, ред нам је данас, да се лијепо назимо с њима и да живимо у добром пријатељству.

С овим новим одношајима к Турској имале би се помијенити и све остале околности, у којима смо стојали према њој. Мјесто да градмо тврде метеризе и опколе на границама између нас и Турске, мјесто да стојимо на вјечитој стражи са зикетом пушком у руци, ми ћемо са земљом сраштити све те убојне ограде, које су нас до јако дијелиле од Турске и трудимо се да сироведемо добре путеве до њенијех граница, да отворимо лито живљи саобраћај између наше земље и сусједних нам провинција Турске.

Ни Турска нема више потребе да буде на опрезу према нама. Прошло је то вријеме. С наше стране она може бити уздрена, да ће ваљда највише на највећу готовост у најљуби и његовању обостраних интереса, који су подобни, да се међу собом потпуно слажу и подударају.

У великом је интересу не само нашем него и Турске и тачнога човјечанства, да добри и пријатељски одношаји међу нама добију видљива и стварна израза у свијема могућим олакшицама обрта и промета између обје државе.

Више смо пута са жаљењем напомињали, како је ово најнапуштенији крај балканскога полуострва, а могао би по положају своме и по даровима богоданим земаља му и народа бити најразвијенији. Он би то и био, да није све до скоро само пушка пуцала и топ рикао по брдицама и доловима његовим. То је сад престало, и он треба да постане оно на што је Богом одређен. Данашњи нараштај народа који у њему живи, њихове владе и њихови државници позвани су да то изведу.

Кад се само упореди једна и друга обала јадранскога мора, каква голема разлика! У Италији култура и цивилизација, народ просвијетљен и имућан, земља испресјечена у накрет жељезницама, померство у највишој свлази, обрт и промет најживљи. С ову страну јадранскога мора противност

од свега тога: образованост народа још на најнижем степену, промет и обрт никакав, пољопривредно земље остављене и напуштене себи самијема, без икаквих жељезничких веза, шта више, свињом и без добријех путева.

То мора дружичје да буде. Вријеме је дошло, да и западни дио балканскога полуострва коракне напријед у култури и цивилизацији и да стигне колико толика остале крајеве тога тропода.

То је задатак држава на том крају и њиховијех влада.

Међу те државе спада и Црна Гора, а она, и јако слаба у својим средствима, има највишу вољу, да од своје стране припомogne, да се тај задатак успијешно ријеша.

А да би се тај задатак могао повољно ријешити, нужно је с наше стране, да држава наша уђе у потпуно своје државно функционисање и на оних странама, које јој граниче с Турском.

У интересу је сваке државе — а то је у интересу општем и цијелога човјечанства — да она ради са свијема својим силама на цијелој периферији својој, на свијема границама својим, да није с једне стране отворена, а с друге затворена, него да јој све линије раде под једнако.

То је и у интересу наше државе, а тако исто и у интересу Турске. Наша трговина, наш обрт и промет, узajамни саобраћај пограничнога народа ваља да оживи на нашим источним границама исто тако као и на свијема осталим.

Све што томе служи ваља да се учини и с наше и с турске стране. У највишој линији амо спадају дојри путеви, који ће спајати пограничне крајеве и помагати, да саобраћај буде лакши, бржи и јевтинији; исто тако да се олакша транспорт селана и живих стоке.

За саобраћај и живу радњу тражи се у не мањој мјери, да постоји између обје државе телеграфска и поштанска веза; исто тако да су уређени парнички одношаји, да је олакшан пријезаз на једне државе у другу и да су с обје стране отворени пазари.

С наше стране, влада наша живо настојава, да се све то постигне у што је могуће краћем времену. Са радношћу можемо јавити, да и турска влада најбољу вољу показује, да уреди и установи све што смо поменути и што је за обострани развитах обје државе неопходно нужно. То влада Његовог Височанства Султана и њенима засједавава, јер телеграфска веза између нас и Турске постоји у велике и живи ради на корист обје државе, а по потреби она ће се и појачати отварањем новијех линија између наше државе и отоманске царевине.

Исто тако држимо да не може ништа на путу постојати, да се између нас и Турске поштански савез склопи и утврди, као између двије пограничне државе. Били у овј мах висока порта на томе ради, да Турска у свом опште све поште у своје руке узме, а ипо стране да истисне, што јој се мора потпуно одобрети као сувереној држави, која не може допустити туђе државне институције на својој државној земљишту.

Када Турска тај корак изведе на цијелом земљишту свом, онда би се могао углавити и поштаники саобраћај између нас и ње на сјема линијама.

Осим тога, увиђа се жива потреба с једне и с друге стране, да се са Турском углави трговачки уговор. Онај би био од неизмјерне важности за народно-економски развитак обје земље.

Када се то све изведе, онда ће и на нашим источним границама оживјети трговина, обрт и промет, и служиће на материјално унапређење обје земље.

Да то што приће буде, ми од свег срца желимо у обојстраном интересу и Црне Горе и Турске.

Изложба народних и вјештачких рукотворина Сркиња.

Дана 22. окт. м. свечано је отворена у главној вароши Срба Војвођана, у Новоме Саду, изложба женских ручних радова Сркиња из Војвођине.

Ако се не варамо, ово је прва изложба српске, која ће изићи свијету на видик, шта могу да израде вриједне ручице српске.

Већ по томе заслужује ова изложба да с њом из ближе упознамо читаоце наше, који ће без сумње узживати у великом напретку сестара својих, показавши на овој изложби.

О поставку ове изложбе читано у „Застави“ сљедеће:

Дана 18. Октобра 1881 год. најјестиво је писац ових редова скупишћину „Доброг твориса задруге Сркиња и Новосаткиња“, да су рукотворине Сркиња изложене на земаљској изложби ручнога женскога рада у Будимпешти задњице цво образовани свијет и да су тамо наише добру проћу. Том приликом нагласио је писац и то, да у народу нашем има још и далеко лепших женских рукотворина, које нијесу дошле на поменути земаљску изложбу и да би те рукотворине, кад би се прибирале и изложиле свјету на углед, могле јеш и свине подићи глас нашега народа пред страним свијетом, подићи цијену нашеј женској рукотворини и повратити и народној поштини нашеј стери углед и достојанство.

Како и свја правила задруге Сркиња Новосаткиња нагласише: да је задруга позив да приређује изложбе женских рукотворина, то сам изишо тада пред главној скупишћину те задруге мисао, да она огледа те да помоћу других наших обојстранах задруга и појединих Сркиња приреди велику изложбу рукотворина Сркиња оvdје у Новом Саду а у мјестној народној школи.

Скупишћина „Доброг твориса задруге Сркиња Новосаткиња“ примила је једногласно ову идеју и ризицила је да огледа да се г. 1883 у пријеме школскога одбора

приреди у Новом Саду изложба женских рукотворина Сркиња и упутила је свој одбор да се у то име споразумије са свима обојстранах српским женским задругама.

Одбор задруге Сркиња Новосаткиња прегато је дивном ревности да одговори огромном задатку који му је повјерен.

По што се споразумио са појединим женским задругама, по што је израдио у власти дозволу, да се приреди изложба, одгодио је изложбу на дан 22. Јула 1884. и одредио је да се на изложби рукотворина Сркиња изнесу на видик: „сво творивине женске руке што се израђују у српским кућама и у српским наким и ашким школама“ а по народној и по вјештачкој изради.

Изложби овој истакнута је такле тројана циљ:

Прво: да се види колика је, каква је и шта вриједи у нас изради и умјетничка женска радност;

Друго: да се види коју би грану то радности издало у нашем народу одредити и потпомогати, да би отуд Сркиње имале што већу и што бољу зараду и корист;

Треће: да се види којим правцем и путем иде наша основна и виша женска школа у ручном женском раду да постигне сврху која је тим школама у овом послу истакнута.

По томе имала је ова изложба да буде с једне стране од поуке а с друге мјесто, гдје ће се истакнути предмети моћи одијенити и према привакама и продаји.

То је циљ који је истакнута овој првој изложби рукотворина Сркиња.

И настануо је жив и прегалачки рад по свима обојстраним женским задругама, и образовали су се у појединим већим српским мјестима нарочито приређивачки одбори и прегнуле се по многим српским кућама и школама силне вриједне женске руке — да освјетлају и себи и народу своје обраде рукотворином својом.

И пријављено је до сада преко 3000 изложака за прву изложбу рукотворина Сркиња.

Још осам дана на ће се отворити простране дворане велике зграде српске народне школе и у њима сјајна изложба и из хиљаде грла отеће се радосни узвик: Благодосице српске женске руке и ручице!

Срца, која су до данас зебла при помисли, да ће са српске немара поскупути свијетло лице Сркиња великом и страном свијету на видик — та срца гледају дивно слику српске женске радности и вриједноће и истрајнога пријетора, како се на дан у дан све то свијетлије испуеје по сваком кутку изложбених дворана, радују се оповином мари и клањају се дубоко пред овом сјајном и дивним дјелом, са кога ће српско име, српска вриједноћа и вјештина свијуту новом свијетлошћу.

Још није вријеме да на овоме мјесту поведемо ријеч о појединим изложницама — али већ данас, када се прва изложба рукотворина Сркиња извија из својих новина као сјајна лентур из своје беке, већ до нас можемо и скијемо рећи: да ће она изложба денотом, вјештачком и умјетнич-

ким израдом појединих изложака, да ће цијелим угреском својим превазићи сва очекивања, да ће зарадовати славу, који је и мрвцу труда уложио у њу, да ће освјетлати образ Сркињама и цијелом народу српском.

На овој дивној слици српске женске радности биће поједини крајеви и мјеста српска дијело и богато заступљена. Колико смо детимце у главној књигу изложака записали мога, биће на изложби изложака: из Бечкерекa 400, из Сомборa 400, из Земунa 360, из Панчева 300, из Суботиче 200, из Вршца 100, из Ст. Бечеја 80, из Б. Цркве 80, из Ср. Карловца 60, из Ц. Футога 60, из Осијека 50, из Г. Карловца 20, из Мостара 44, из Сарајева 30, из Брђана 15 ком. изложака а све је то одабрано, једно дивније од другог.

Земаљске изложбе женских рукотворина у Пешти и у Загребу биле су богате нашим вредним женским рукотворинама а нарочито нашим српским народним љиновима и осталим ткањинама. Али новосадска изложба Сркиња превазиће обје изложбе кул и како баш тим највреднијим народним рукотворинама, јер броји до 300 само великих српских љинова један дивнији од другог, да не помињемо оvdје друге ствариј радоне од те врсте ткана, платене и велске великом умјетничком вјештином.

Уз ове дивне народне производе вриједних руку Сркиња на ратарски: кућа пристају многи дивни радови Сркиња по умјетничкој изради, богате збирке женских ручних радова по нашим школама.

Све ово разнобојно шаренило, овај урес и сјај сјаја се укусеим разређивањем у једну огромну слику — коју још никад нико није видео у овим нашим крајевима тако дивну и тако сјајну.

И не сумњамо да ће се послје осам дана, када се ова изложба отвори, стећи у Н. Саду на хиљаде Срба из свију крајева, да ће похитати амо и многи странац да разгледа и проучи прау изложбу народних и вјештачких рукотворина наших вриједних Сркиња.

Дани који настану по отварању ове изложбе биће радосни и свијетли дани пуни принања по задругу Сркиња Новосаткиња, по све српске женске задруге, приређивачке одборе и многе Сркиње судјелачице, које су у овој огромној рад уложила неуморнога труда, истрајне вриједноће и великог трпљења — а за гледаоце и посјетнике ово изложбе биће то дивни дани ајенога узивања и користе поуку.

Нема сумње да ће од ове изложбе настанути ново доба, у коме ће се све то већма и цијенити, све богатије и наплаћивати труд вриједних вјештих руку наших Сркиња.

С. В. П.

Политички преглед.

У прошлу суботу изјавио је Гледстон у доњем дому парламента, да мисрпска конференција није могла постићи никаквог усјеха. Она је одложена на неизјесно вријеме. У једној од последњих сједница предложио је био њемачки посланик да конференција расправи и здравствено питање. Инглески је заступник био

против тога и сад су се чланови шјавали против њемачког предлога. У погледу држави њемачке у њемачкој конференцији донос „Тајмс“ врло значајан допис из Берлина, у коме се разлаже, како миса Бисмарко својим помагачем француској опозицији против Инглеске да конгресу мисли управо да користи Инглеској. Само ако конференција остане безуспјешна, моћи ће Инглеска узети сама у руку уређење Ми. тра. Канцелар, вели доносних, навјек је вјеровно, а то је казало на пр. и пору Солдарију за вријеме берд. конгреса — да Миср мора с временом констати са свим под владу Инглеске, исто тако као што је балкански полуострв природно (!?) намљодство Аустрије или Русије, или и једно и друго; што прије то буде, тим боље.

27. Јула стигао је познати аерички путник Х. Л. Станли са Конга у Плајмаус. Он је изјавио да је извршио свој задатак и поставио трговачко станице дуж то великог ријеке на 1400 миља. Препоручује напушт. ње уговора с Португалском, којим се штето инглески интереси у тој земљи, коју он сматра за најбогатију на свијету. У погледу положаја ген. Гордона у Харгуму вели Станли, да Гордон има три хиљаде. Најлакши и најпоузданији војни на Конго. Станли је против војне помоћи Гордону, јер инглески војници не би издржали клим.

По што је још приће било јављено, да Гордон бумбарда Бербер, које се мјесто било предао устаницима, сад се јавља, да је Гордон онет акузаво Бербер.

Инак Инглески појачавају непрестано свој положај у Асуану, које је мјесто на раскршћу главних шета у јужноме Мисру. Промле подјеље отишла је онет једн. регимента (56) тамо.

Фиранијски положај Кипра тако се поправио, да се досаднања голубања помоћ од 30.000 ф. стерлина може преполовити. Познато је да је понајача снага Гледстоново политике у добром државном гадовању.

Прије сазива конгреса за промјену француског устава (в. бројев!) поднио је министар-предсјед. Ферри камари жуту књигу о тонкинској ствари. Из тога види се, да је француска, због напаста код Лангсона некала од китајске владе 250 милиона франка напасте, по кад је ова наредна да сва китајска војска напусти Тонкин, задовољна се Франц. е испакем, да Китај у гледу прина обалево напасте. Китајска влада послале вицеграфа од Пекина да се погађа са француским послаником Патнотром, који 30. Јула брзојдла у Парис, да Китајци руде у име напасте за погинуле војнике 3 1/2 милиона франка, по он је ту понуду одбио. Има и депеша морског министра од 13. Јула, којом се заповиједа адмиралу Курбету, да све бродове крепе према Фу-Че-у и Ходу-гу, који ће градови, до исплате напасте, — послужити као базоге.

На то примјеђују новине „Пари“, да се не може више погађати са Китајцима, по вала прегнути на озбиљнији рат.

На жељу Феррија у ријешила је комора, да ће свијетли о испакњу за јавља

ЧИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ГЛАВНА ПРАВИЛА ЗА СЕЛАЧКЕ СТАНОВЕ.

Ко год је прочитао чланке о селачким становима у Јевропи, које је „Народно Здравље“ дошле у својим последњим бројевима, морао се зачудити овој необичној и тужној монотонији која влада у онима селачке куће из најразличнијих земаља и крајича Јевропе.

Шта да се изведе из тог чудноватог подударња свију селачких станова најразличнијих народа?

Винта друго већ да селак нијде нема ни поја о прилици основна науке о чувању здравља, те скуда мора да пропада са свога испана и небриге, са крајње нечистоће у својим становима.

Међутим ми хитамо да доламо да у Јевропи нема много земаља, које не би поред ове, на жалост и сувине (гине слике на највећи број селачких станова, показивале и другу много узвијену слику појединих земаља (Ферма) и читавих селачких су срећно преобрижених напретком земаљорадничтва и цивилизације.

Данас када се материјално стање селачких радника релативно свуда поправило, те се према томе не може више сматрати као сметња да примјену хигијенских правила, дужност је општинских власти и доктора да шире хигијенска начела и да се старају за њихову примјену.

Ми ћемо оvdје почети да излажемо

правила која се нарочито тичу грађења и распореда у селачким становима.

Прије свега да утврдимо ово: Нагде лудски становни не спредају толико од влаге и колико по селима, па било да та влада долази с пола, или оздо из земљишта, или због таквоће андова и начина како су грађени, или због близине водовода и њихових распрвоара или најзад због начина како ставу кишница и помије од куће.

Грађа за селачке куће, као што смо видели врло је различна према дотичним земаљама.

Дрвена грађа има ту махну што брзо труне, што увија влагу и што задржава у себи испарена лудка, сточна као и она која долази од неких земаљорадничких или домаћих занимања.

Зидови од блата (земље и сламе) или од саме земље (черпиња) лако се крупе и буше те пропустују хладноћу унутра.

Зидови од камена, малтерисани хидрауличким кречом неједнолики су, само при таквом издану не треба употребљавати гипс, јер онда ћемо само увећати природну влагу приземног сврата.

Нарочито при издану тежеља влада се чувају грађе која упише влагу. На жалост селаци су још далеко од тога да би свјегда могли набавити добру грађу као што је добро печена цигла, тесан камен, цемент и т. д. те тако пробојност зидова за спољну влагу постаје један од главних узрока за нездраве становине у њиховим кућама.

Селак се махом задовољава з тиме што ће окречити зидове свога стана. То је прекарна обичај, само би ваљало у толи-

ко чешће кречити у колико је више становника у кући.

Добро је да се свуда гдје год се може, у собани за становање, направи плафон (таван) јер више ће тајнице постати права легла за миазме. Таван треба такође окречити кад год се крече зидови.

Кров селачких кућа покрива се обично црпјеном, биранидом и каменим плочама. Оно се последње најчешће налази у планинским селима. У сваком случају ваља се постарати да кров има доволно нагиба како би се кишница лако слијепала.

Кров од сламе (кровина) налази се поглавито у сјеверним земаљама. Идести би било да се тај начин покривања кућа свем искористи. На несрећу има још много предјела, па так и богатих као што је п. пр. Босна и Аргоаса и Француск-ј, гдје су све куће селачке покривене сламом. Истина слама, кад је у поделом збојеном слоју на прову, заштитије од хладноће и спољне влаге, али шта је то према силним махнама кр- такав кров има? Слама труне брзо, и не рачунајући школјивост испарена из те трудежи, постаје прабјежиште вобројеним грдним пацовима, који се у толико гини униожављују, што живе о трушку селачкоме дјетине која је на тавану. Било је случајева да ти пацови не само нападну из какоје домаће живинице које спава, него га и поједу. Али што је главно, таква је кров често узрок гадљивости и ма. Те паледине најчешће су у сјеверним јевропским земаљама, у Скандинавији и у Русији гдје су куће не само покривене сламом него су још и грађене махом од дрвета. У Данској и. пр. те паледине због славнога крова брзо поста-

ле таква несрећа да се влада морала унијешати, те је организовао дивну службу противу палевина. Та владина ретна учинила је те су селачке куће у Данској у онште постале боље, чистије и здравије. У последње вријеме Данска је трошила 50 милиона кронера годишње за поправку старих и подизање нових грађевина, те тако постепено нестаје старих некал и рђаво саграђених селачких кућа, а на њихова мјеста ничу удобне вјерме које обрадују свакога ко их види.

Те тако постепено паледине свј ребу у давним селима. Ево најновије статисти-

ке о томе:

На хиљаду селачких кућа осигураван, израчунали су да има у средњу руку два пожара, а на 83 од 100 пожара по селима констатовано:

6,3%	дротованих палевина
18,5%	због изложбе
8,5%	с рђавог огњишта
17,5%	с трупа
32,2%	с случајних узрока.

Сада да пређемо на под у селачкој кући.

Под у селачком стану треба да је збојек узвијен мало над околним земљиштем. У Инглеској употребљава се земаља која се некопа ради тежеља те се свуд ово куће изгради као нека тротоар 0-25 метра висок, а осим тога се под саме куће изгради за 0-50 метра над тим тротоаром. Тако се у кућу улази преко својних басирана са 3-4 ступа. То је одлажна обичај.

Није сваком селаци лако да на ступу кућу најчистије олуку и чувају за одлажње кишнице, али да не би та вода казала

...анки у првој ејдиници последије кон-
...са. Том приликом ће се старјешина
...адо опширније изјаснити о положају пре-
...а Китају.

На Хија јављају да је краљ
Анама неслање дуго болести преминуо.

Провла нејдеље било је у Паризу
немира анархистичких, услед чега је за-
творена породица Розијер (мати и три
сина) и још два механичара, у којих се
свију нашле бомбе напуњене отровитим
прахом.

Преко Париза јављају из Бразилије,
да је влада морала распустити тамницу
камару, што се она протрнула позиву вла-
де, да похита са вјећањем око владиног
приједлога, да се у Бразилији ослободе
робови.

У Берлину се све живље наставља
ју прогони руских поданика. Већном су то
Чивути, те се за то по новизма надала
велика вика и замагање због тога прога-
на, којим хоће берлинска влада да учини
велику услугу Русији. Но та вика никак-
о не смета кнезу Висмарку у озбином
смјеру, да пријестоницу свога цара очисти
од смугљиваца, који се ту накупили, да
прво узмирују пограничне области руске,
а јамачно не могу бити од користни
Немачкој. Тај прогон су почели прије
три мјесеца и мисли се да су то пошљедице
договора између г. Гирса и кнеза Висмар-
ка. Исправа су се прогонили само Чивути и
сумњива чета; по од неколико дана гоне
се и други неки, и још имају редовно па-
сапорте. Као да постаје све јасније, да
гитјаса и легла свих нових немача и
трговца у Русији нијесу у самом народу,
о чему се ни један разумни посматрач
никад није имао сумњати, него ван земље,
„за границом“, у средњим западним „ку-
лтурне“ а чак се су врсте ти подземни ровци,
види се већном и по намену берлинских
прогнанника.

Док порта е једно стране хита да
отвара своју пријетњу о затварању јер-
онских пошта у царству, те је и пар-
срод „Домбабаце“ већ почео да вози у ру-
ску и ону у измјеру Цариграда и Варне,
дотле јављају из Берлина, да порта почи-
ње понути једнодушном одузимању јер-
онских пошта. То понутиће олакшале су
вој снага изјавом, да нијесу противне ул-
ствени се с портом у погодбу ради бу-
дућег положаја страних пошта у Турској.

Као да није та једна размирица за
свагда довољна, дошла је порта и у питању
међународне здравствености у скуби са ве-
ћном међународног здравственог
савјета у Цариграду. Порта је
поставила у тај савјет седам нових
стручних заступника; по заступници оста-
лих сила, осим Инглишке и Швајцарске,
не ће да их приме. Но порта је изјавила
окожицом, да том отиору не ће по-
пустити.

Како из Цариграда јављају, зароби-
ли су кајучи сина инглискога кон-
сула у Родосту (на мр. мору) и

под андове, и да не би услед тога теме-
љи постали влажни, треба да око цијеле
куће кадрашине један појас од прилике за
један метар ширине, само да та кадрама
буде тако стрма да се сва вода одмах сли-
јева у један јендемаћ који би се ископао
свуд око тог кадрамиса појаса.

Тако исто влада се постарати за лако
отцање употребљене воде из куће.

Нарочито треба седак да се чува од
нода у своје станије који би био гола зем-
ља. У томе је напор многих немача седач-
ког становништва. Треба дакле под патос-
ти даскама, а ако баш нема откуда, онда
нека положе циглом или каменним плоча-
ма, по што је највише високо под једним
слојем од 25—30 сантиметара туданог
дугот камена. Ми би му још савјетовали
да патос око краје аскурама које су јетине
а врло добро заштићују од ватре и хладноће.

Кад год се може свагда ваља гледа-
ти да под кућом буде подрум разумно се
такав у коме се ваздух може често обнав-
љати, јер свака је кућа здравија за стано-
вање под којом има подрум. Врло је добар
распоред кућа са сутереном, који се упо-
требљава и као подрум за вино, и као
вјекара, и као комора за оставу и т. д.
јер тиме се учини да под судским стано-
вама буде за 1—1½ метра узвишен над околним
авијаштем. П р е ђ а је само то кад је кадшто
земљиште тако влажно да се у њему не
могу копати такве просторије.

Кад се помисли како сељаци збијено
живе у својим станијама онда није доста
тражити 15—20 кубних метра ваздуха на
главу и да сакат, већ је јероште пушта
дуила волитива ваздуха. Нарочито ова оп-
шта соба при земљи треба да буде према

висту ван 7000 естерлина откупа. То је већ
други случај за неколико дана; први се
догодио код Плавина са железничким ча-
повником Пинтером, аустр. подаником.

Букурешки листови туже се на расе-
љање Мухамедована из Добруче, које
је узео велики мах од како су се и Му-
хамедови почели узимати у румунску
војску.

Нидерландска комора примила је за-
коноски приједлог владин у погледу поста-
вљања кралице за владавицу (регенткињу)
у случају ако би краљ умр'о док је на-
шљедник (у право нашљедница, јер нашљед-
ник је недавно умр'о, те се тиме сасуши-
ла мушка лоза оранске династије) умр'о
малољетан. Сва је прилика да ће нашљед-
ница бити кнегиња Вилхелмина, којој нема
још 4 године. У законском приједлогу има
одредба и за случај, ако би се удова кра-
лица удала.

У Загребу се спрема преустројство
свеучилишта. Под пресједиштвом пред-
стојника просвјетног одјељења И. Вончи-
не, било је ових дана вјећање око тога,
и већина професора пристаја је на при-
једлог владе. Међу осталим забрањено се
сва удружења „академичких грађана“, а
свједочебне ствари универзитета не ће се
узимати у обзир при молбама за државне
службе.

Домаће вијести.

ЦЕТИЊЕ, 28. Јула.

— Његово Височанство Ђваз вра-
тио се у сриједу са својом браћом из
Подгорице где је неко вријеме пробавио.

— Како видимо из најновијег броја
„Црногорско“, која је омет почела из-
лазити, наша Читанница набавила је себи
нову штампарију, која је већ почела ради-
ти. Слова су јој са свијем модерног укуса
и фино резана. Ово је друга штампарија
у Црној Гори. Прва је државна, у којој
се овај лист штампаше. По хронолошком ре-
ду, ово је трећа штампарија у Црној Гори
јер је прва била Црнојевића а ка Ободу.
Срећно да Бог да!

— Зидане „Зетскога Дома“
зидане напредује. Нартерик дво већ је го-
тов. Сад се зиће среднице, које ће се са
купилом на тјемну изнестити изнад нарте-
ра. Мисли се погледати ову зграду у ње-
ним елегантним симетричним облицима, са
високим прозорима у стилу римском, са
витким ступовима који при улазу носиво
држе балкон. Још се из види и ако голи
костур од доњег трина зграде, а већ зна-
ни тако амбиозантан угледак на свакога. Дај
Боже, да је што прије видимо код про-
вом!

— Код нас је омет завладало тондо
вријеме. Но изгледа су да ће топлота
наскоро попустити, јер се небо сваки дан
облачи, на је прилика, да ћемо скоро до-
бити кишу. Стање здравља код нас је вр-
ло повољно.

броју њених стаповника довољно пространа.
А и од тога је још важније истиснути
але навике и погрешну штедњу у прозорима
и у вратима, те отворити што обилати-
ја грнети ваздуху и сунчаној свјетлости.

У земљама где седак вазаје од по-
резе на врата и прозора нека их не гради
много али нека их гради далеко веће.
Оних бијелих прозорчића који изгледају
као бурмутице, које човек не може долас-
тити руком док се не поине на лежи сто-
лицу, и који су увијек затворени сањима,
треба да нестане један пут за свагда, а на
њихова мјеста да се отворе велики дво-
кранци прозори који се сваки час могу
лако отворити.

Ти прозори не треба да су ни сувише
високо од пода ни сувише високо од тавана,
јер ако су сувише високо онда се тежко
обнавља доњи слој ваздуха, а ако су суви-
ше високо обавијати се ваздух у горњим сло-
јевима. Окна треба да су од бијелог а не
од зеленог стакла, а већ о замјени ерче са
нидерландијом не треба да буде ни рече-
чи, јер она не пропушта на свјетлости као
што ваља.

Сада да видимо колико је штетан
губитак на здравље сеоског становништва од
тога што је мали број прозора и врата на
сеоским кућама.

У Француској је констатовано да у
средњој руку из једног становника до-
лази по 1.49 кубних отвора (прозора врат-
а и т. д.), даље да у 53 округа (депар-
мана) долази на сваког становника мање
а у 32 округа више од те средње цворе
(1.49). Овај окрузи у којима долази мање
отвора кубних на сваког становника сваку
асмјорацички окрузи.

Црногорско Поморство.

Уцњив, 22. Јула. — Ове недеље
излази око вјетрове од 1. четвртине, ује-
рине, лагушне и за вријеме тиницу; за
два дана облачно, сунчање, грмљавина и
пошешто кише, а за остало ведре; кад
кад мирно, а кад кад узбурава море.

Доједрише:

Траб. при. „Душа Моја“, тон. 24,
кап. Б. Лави, из Драча, пралази.

Траб. при. „Две Фрателе“, тон.
25, кап. Ш. Мехмед, из Тријешћа, крпат
за Обот и искрца нешто енције.

Траб. грча „Аретуза“, тон. 60,
кап. Ор. Анастасија, из Барга и Ријеке, кр-
пат за Превозу, и искрца нешто енције.

Траб. при. „Провиденца“, тон.
10, кап. Гурт Асан, из Са. Николе, кр-
пан.

Траб. при. „Ула Верди“, тон. 27,
кап. О. Јусеу, из Тријешћа, крпат за Обот
и искрца нешто енције.

Барка при. „Аврелија“, тон. 3, кап.
Усеи: Адем, из Медове, крпат жита.

Поједрише:

Траб. при. „Душа Моја“, тон. 24,
кап. Б. Лави, из Са. Николе, пралази.

Траб. при. „Две Фрателе“, тон.
25, кап. Ш. Мехмед, за Обот, крпат из
Тријешћа.

Траб. итал. „Чита ди Монон-
ли“, тон. 11, кап. Маршуло Д. Коранко, за
Сидет, пралази.

Бриг. тур. „Аврелија“, тон. 80,
кап. Насеу-Омер, из Тришоле, крпат драг
и лењама.

Траб. грча „Аретуза“, тон. 60,
кап. Ор. Анастасија, за Превозу, крпат
из Ријеке.

Траб. при. „Провиденца“, тон.
10, кап. К. Асан, за Валову, пралази.

Траб. при. „Ула Верди“, тон. 27,
кап. О. Јусеу, за Обот, из Тријешћа.

Шкупа при. „Бела Скитарина“,
тон. 148, кап. Јусеи Бег, за Драч, пра-
зан.

Барка при. „Вир Назар“, тон. 3,
кап. З. Абдул, за Сијају, пралази.

Барка при. „Али Бег“, тон. 3, кап.
Султан Селман, за Сијају пралази.

Бар, 23. Јула. — Трају нешто вјетре-
ви од 1 и IV. квадрата средње, ведро ве-
бо и мирно море само 18. г тек имадемо
кејеру за кратко вријеме сунчањем, гр-
мљавина и пошешто кише, на има тога на
ново лијено вријеме.

Барометар држаше се између 75—77

Стање температуре Реем. 25—

16. тек врати се уредно из Краа и
Арбакије пар. аустр.-уг. „Вила“, кап. Вито
Милетић, који гледао и укрца неколико
путника и врену сутра дан за Далмацију
и Тријешће.

18. тек дође из Тријешћа и Делма-
ције пар. аустр.-уг. „Тритонс“, кап. Ф.
Радовић. Исти искрца неколико трговине

Сад кад се узме да је средњи број
умирња за цијелу Француску 23,5 на 100
становника, на потражемо колико округа
показује мање а колико више умра-
њања. налазимо да има 32 округа са већим
а 53 округа са мањим од средње цворе
умирања. Кад се упореди једн. и други
податни онда налазимо:

У она 53 округа са морталитетом
испод средњег (дакле са мањим умирањем),
они који имају број кућних отвора испод
средњег, дају само 44 стотих од она
53 округа, а она класа која има више ку-
ћних отвора по што је средња цворе, даје
56 стотих.

Дакле, кад узмемо у обзир да су они
први окрузи са земљорадничким стано-
виштвом, које не жива нагомилано, и које
због тога има ерлајмеријно много мању цвору
умирања, онда би за окрузи требало да
састављају највише број округа са морталитетом
и с испод средњег броја смртности.
По како је на против, на не можемо на
нио већ морамо претпоставити да мање
број кућних отвора штетно узвишило на
здравље сеоског становништва. Мале број
прозора и врата на сељачким кућама до-
лазе у једно нагомиланство и рђавије мате-
ријално стање.

С друге стране налазимо да 29 од
100 округа, који имају мање кућних отво-
ра, имају смртност већу од средње, докле
окрузи који имају више прозора и врата
имају смртност већу од средње него у
ерлајмеријо од 25 на 100. Ова пошљедни
имају смртност испод средње у ррлајмеријо
од 69 на 100, док она класа не показује
више него 55 на 100. Отуда се види да ви-

на ову луку и врену у креленство вријеме
из Арбакије и Кра.

Исти дан дође из Феуме (Секопа
Ријека) траб. при. „Аретуза“, тон. 60,
кап. Ор. Анастасија, крпат ршане
трговине за Валову.

16. тек дође из Добручице траб.
при. „Аврелија“, тон. 20, Управитељ
Мехмед Осман, крпат неколико брашна за
Уцњив.

Јучер 1. дође из Сидета траб.
итал. „Леолидита“, тон. 47, кап. Мона-
ро Гостанг крпат енција за енције.

НОВИЈЕ.

О пошљедњој сједници мисирске
конференције у Лондону јављају Под.
Кор-ји од 2. Августа ово:

Данас се одгодила конференција
на неизвесно вријеме. Пошто је Грен-
вил одбио приједлог француског по-
слашника за уређење мисирских финан-
сија, изјави он да се конференција
изјавовила. За тим Вашингтон предло-
жи да се коле. одложи до 20. Окто-
бра; но, и ако су и остали послани-
ци уз то пристаји, Гренвил некаше
да се одложи без воља. јер Инглиска
се не може пенати. По томе атјеле
франц. посланик још нешто предложи-
ти, ал му Гренвил не даде више ри-
јетом и закључи сједницу.

Гледстон је изјавио у доњем до-
му ово: конференција се данас саста-
ла; она је промашила свој сјај,
уређење мисирских финансија. Ингли-
ска хоће да набави довољна средства
за нужне издатке мисирске управе;
но није могла пристати на план, који
се не би слагао са добром управом
Мисира. Разлика несугласицу са фран-
цуским приједлогом. Погода инглиско-
француска сад је расучена те нема
обавезе ни за једну ни за другу
страну.

Вашингтон је претставио против
инглиског смјера да се умање камате
мисирског дуга.

Прије закључка конференције из-
јавио је италијански посланик да И-
талија задржава себи слободу рада и
да неће бити велика појавана свога
посланника у току конференције. —
„Дирито“ јавља да је Италија у начелу
пристаја на инглиске предлоге, и
да ће пристати и на исправке, са ко-
је се може буду сложити.

Московске новине предлажу и
руској влади, да удари повољна памет
на напор коња из Русије, јер и Ру-
мунија и Турска, на и сама Аустрија
набавља коње за своју војску по-
лајвачке из Русије.

тање и на овој други вријеме предвиђено,
доволи нас да немо резултата, т. ј. што
мањи број прозора и врата то горе по
здравље.

Другим рјечима: на 100 округа, који
имају број кућних отвора испод средњег
броја на сваког становника, има 53 имају
већу смртност од средње, а на 53 имају
умирање поделљиво са средњом смртношћу, а
53 округа имају мању смртност од средње.

На 100 округа који имају више ку-
ћних отвора од средњег броја, има 25 има-
ју већу, а на 53 имају поделљиво а на 53
имају мању смртност од средњег броја
умирања.

Још нешто се обавило при от. у про-
учавању а то је: што мање прозора и
врата на кућама то већи покор међу де-
цом млађом од 10 година.

Шта да се изведе из свата тога? Ако
ништа друго а оно бар то: да све државе
које још наилажују порез од сваког прозора
и сваког врата, укиту тај порез бар за
сељачке куће, а док се то свуда не по-
стигне да се обавијете резултат да је за
них доде и јетачије платити порез на још
који прозор и врата више, него промадати
са недовољне свјетлости и ваздуха.

Врло треба да су дивнија велика и
да су замјаштени или насрени прозора или
врата на кућама или кућу. Да решимо
који је ошодлачки и у вутрашњем ра-
спореду сељачке куће. Ова се од-
решити морају уздељати према класи и
облику земљишта. Међу тим у начелу
дешу умјерено појачање и у ерлајмеријо
налазимо даде кућу окрвнати са и нају.

(Српска ср.)

Телеграми „Гласа Црногорца.“

БЕРСАЈ, 23. Јула. — Конгрес усвојио уредбу за паролну скупштину од 1871 са неким изјенама, изабрао конгрески биро и одлучио да се приједлог за ревизију устава прела одбору од 30 чланова, који ће се сјутра бирати. За пријемне сједнице било је жестоке граје, јер је Ферн хтио, да поднесе приједлог за ревизију устава прије него што се избере биро. Пресједник је морао прекинути сједницу.

ЛОНДОН, 23. Јула. — Гледетон навјестио, да ће сјутра саопштити важан корак односно Мисира и да ће искати кредит за експедицију, која ће, може бити, морати ићи да ослободи Гордона.

ТУЛОН, 23. Јула. — Од јуче у јутру до данас у јутру умрло је од колере овдје 4 у Марсељу 16.

ПАЗИЗ, 24. Јула. — Компенја, коју је конгрес изабрао да му поднесе извјештај о владином приједлогу за ревизију устава, састављена од самих јех владиних људи.

АТИНА, 24. Јула. — Пожаром изгорјела скоро цијела палата краљева.

ЛОНДОН, 24. Јула. — Дрња кућа парламента усвојила са 174 против 4 гласа кредит, који је влада тражила, да избави Гордона.

ИПЦД, 26. Јула. — Цар аустријски отпратно цара њемачкога до железнице, гдје су се оба монарха уз клицање народа неколико пута загрлили и пољубили. (То смо могли знати и без телеграфске депеше. У. Г. Ц.)

РИМ, 26. Јула. — Гривнић благодарно је влади талијанској на потпори, коју је влада британска пашла на конференцији од стране окупационог Италије.

РИМ, 26. Јула. — Краљ је уважно оставку Тсћа на пресједништво у оснату.

ПРИЛОЗИ ЗА ВИДАЊЕ „ЗЕТСКОГА ДОМА“.

I.

(Скупно у Новом Саду г. Арсо Пајевић.)

Васа Пушић	1	—
Филип Обернежски	—	70
Ђ. Матарашевић	1	—
Мита Јевтић	1	—
Јосиф витез Мачвански	5	—
Др. Степа Павловић	1	—
Кривена Општина Новосадска	5	—
А. Хаџић	2	—
Матица Српска	10	—
Прилози из Ш и да (без имена)	16	40
Свега фор.	43	и 10

II.

(Скупно Ђ. Ракић, гостиничар, међу својим гостима у Новом Саду.)

Ђока Ракић	1	—
Јоца Максимовић	1	—
Мита Чанепа	1	—
Антон Демер	—	50
Живан Салађанин	—	20
Милан Луквић	1	—
Давиде Рихтер	1	—
Јован Латинчић	—	30
Новак Пејић	1	—
Јован Кебанковић	—	30
Ђока Сланкаменац	—	50
Милош Жикић	—	50
Панта Грујић	—	20
Ђока Шушић	—	50
Петар Пејић	—	50
Сава Поповић	—	10
Гавра Лучић	—	30
Барико Степа	—	50
Нера Глушчевић	—	20
Свега фор.	10	и 50

III.

(Скупно у Санџомашу Неостор Миковић учитељ и Лаза Каћански пош.)

Лазар Дуђерски	50	—
Тоша Ђорђевић	5	—
Васа Павић	10	—
Ивљат Станимировић	2	—
Стеван Настаћ 1 дукат царс.	5	50
Константин Манојловић	5	—
Неца Вардић	2	—
Новак Голубски	2	—
Сима Мајански парох	3	—
Јеврем Миковић	1	—

Глиши Миладиновић	1	—
Тоша Хаџић	3	—
Трифуз Каћански	5	—
Младен Гавански	2	—
Шандор Манојловић	1	—
Милан Јоџић	3	—
Сима Николић	1	—
Ахим Ковачевић	2	—
Милутин Великић	2	—
Јеврем Пивнички	2	—
Алексијевић Сима	1	—
Ђорђе Р. Стефановић	3	—
Милош Продановић	2	—
Др. Плавић	2	—
Неостор Велић	1	—
Александер Дуђерски	15	—
Јован Настаћ	1	—
Симеон Кољевић	1	—
Јован Ковачевић парох	1	—
Мита Лекић	1	—
Лаза Манојловић Николић	2	—
Леса Ђканић	5	—
Гав. Гргуров	1	—
Новак Двљански	1	—
Ђока Мудрински	1	—
Лазар Стоић	1	—
Вељко Загорица	2	—
Адам Николић	2	—
Стеван Дуђерски	5	—
Лазар Гавански	5	—
Неостор Миковић	1	—
Гојко Каћански ученик	1	—
Пош Лаза Каћански	2	—

Свега фор. 164 и 50
Потоња сума фор. 5846 и 31
Свега до сад фор. 6064 и 41
Цетиње, 28. Јула 1884.

Одбор за скупљање прилога:
М. Петровић. Ј. Поповић-Липовац.
М. Бакић. П. Врбница.

ПОЗИВ НА ПРЕТЦЛАТУ На „ЦРНОГОРКУ“.

„Црногорка“, лист за књижевност и науку, почео је опет излазити, с овим саопштењем својим читаоцима:
Љубави ка књижи и просвјети у Онога, који на пријестолу црногорском сједи, има се захвалити, што ће „Црногорка“ и даље излазити.

Његово Височанство Кнез имао је високу милост, да нареди, да се на његовијех средстава подмирује децениј „Црногорке“, докле број њених претплатника не нарасте толико, да не буде више деценијата.

Том владаљачком потперо оснажени ми смо у стању да огласимо, да ће „Црногорка“ и даље без прекидања излазити. Огласијући то ми имамо, уз најдубљу благодарност Његовом Височанству Кнезу да речемо и народу српском само једну ријеч, а то мислимо да ће се добро разумјети свуд куд овај лист доприје.

Узвишеном владоцу ваља уштеде и овај издатак.
За то се не висте жртава. Код допре воље и ревнига настојања пријатеља наше књижевности могла би „Црногорка“ стећи бар толико претплатника, да јој се не мора помагати из онога извора, који је толико потребан сиромашној овој земљи и њеном музеничком народу.

У то име ми се овдје обраћамо народу српском, у надању, да ће он одзивом својим учинити, да буде изашла подпора „Црногорци“, те да она живи и напредује сама о себи.
Ми ћемо се од своје страље трудити, колико у силама нашим лежи, да се та циљска што прије постави савјесном напњом при уређивању овога листа.

Цетиње, 25. Јула 1884.

Уредништво „Црногорке“.

„Црногорка“ ће излазити и од сад у свему као до сад: на истом формату и истој карти, на цијелом табаку, четир пута мјесечно, и то свакога четвртка у јутру.

Цијена смо јој обавили. Ова ће од сад стајати
За Црну Гору и Аустро-Угарску, (с Босном и Херцеговином):
На годину 4 фор. — а. вр.
На по године 2 " — " —
На три мјесеца 1 " — " —
За Србију и све остале земље:
На годину 15 франака у злату.
На по године 8 " — " —
На три мјесеца 4 " — " —
Дојаконским претплатницима „Црногорке“ урачунаће се вихова претплата и на даље, ако ни према овој обављеној цијени што претијече.
Претплата из Црне Горе нех се плаће управо потписаној администрацији.
Претплата из Аустро-Угарске (и Босне и Херцеговине) и осталијех земаља нех се плаће поштанском

унутрицом на г. Петра Рамада-исвића у Котор.
Претплата из Србије нех се плаће књижара В. Валелића у Београду.
Ко хоће да пошље претплату непосредно на потписану администрацију, нех та учини у писму наплаћеном потпуно по Цијени.
Бројеви, с којима је уредништво „Црногорке“ у заостатку, наплаћује се у тачају ове половине године.
Сви дојаконски бројеви „Црногорке“ од почетка године могу се добити потпуно по обављеној цијени, т. ј. по 2 фор. а вр. ако се пошље претплата и за идучу половину године, т. ј. од 1. Јула па до 31. Децембра ов. г.
Цетиње 25. Јула 1884.

Администрација „Црногорке“.

У свом најновијем 24.ом броју, којим је „Црногорка“ на ново почела излазити, она доноси овај садржај:

- 1) Читаоцима. Од уредништва и администрације.
- 2) Хамлет, краљевић Дачски. Трагедија у 5 чинава од Вилема Шекспира, с италијанског превео др. Лаза Костић.
- 3) Менаџана и његове ва. п. (Из рукописа: „Мезак и срце у књижевности“) Писме Јован Павловић.
- 4) Крај Ивана Бегона корита. (Пјесничког сав). Од Јована Поповића-Липовца.
- 5) Под Острогом 1884. Биљешке с пута (наставак). Писме Ј. П.
- 6) Књижевни Преглед. (Библиографска). Вијести из странијех књижевности.

Књижевни огласи.

КЊИЖАРА ЛУКЕ ЈОЏИЋА И ДРУГА.
Изашла је из штампе нова и сувремена књижица:

Како се ваља чувати и лијечити од Колере.

за народ написао
Др. Илија Огњановић,
практ. лекар у Новом Саду.

(Прочитано у сједници „задруге“ лекара и апотекара дољне Бачке 9. Јулија 1884.)

Садржај је овој књижици: I. „Двијетри ријечи у напријед“ II. „Од чега долази колера“ III. „Како се ваља чувати од колере“ IV. „Како се убија гад (дизинфекција)“ V. „Како се од колере лијечи“.

Писац се трудио да што разгубетније обавијести народ како му се чувати ваља од ове тешке заразе, која је ногом својом крочила већ и у саму Јевропу, те и ако се и власти и сваки поједини својски не заузму око тога, да се несретној болестници тој стане на пут, могла би нас велика негрећа снаћи. С тога ваља сваки поједини да за рана проучи шта му ваља чинити, те сви сложено да порадимо, да нас невоља ова сретно мимоиђе. Писац се служио дјелима најискуснијих људи у овој ствари, као проф. Леберта, Драшева, Нимајера, Коена, и др.

Књижица је цијена 20 новч., ке нам пошље за 5 књига у напријед новац, том дајемо месту књигу приде и шаљемо у крестолету о нашем трошку.

Наруџбине молимо да нам ст одмах шаљу, јер се од ове књиже не ће велики број штампати, тошто је продаја њена само за извјесно вријеме скочања.

Књижара Луке Јоџића и др.
У Новом Саду.

(2—3)

Трговачке вијести.

Тријешће, 22. Јула.
Кава ниже цијене. Рио од фор. 49—67; бола фор. 70—96. Лагера фор. 70—80. Порторико фор. 94—115. Мока фор. 98—100.
Цукар прве марке готова роба од фор. 22.50—27.50.
Уље обично за јело фор. 43—44. Далматинско фор. 44—45. Талијанско вино фор. 70—89 по каквоћи.
Ориз тал. фор. 15—22.—; италијански фор. 11—18.50 Бакарлар фор. 24.
Петролеј црсто држан по 9.60—10.— у берлих; фор. 12.— у сандуцима.
Маст свињска прва по фор. 65.—, италијанска фор. 61.
Слањина слабо тражена по фор. 61.— Масло фор. 88—97.— Лој фор. 44.50. Наранџе и лимун од фор. 2—4 галдук. Рожићи фор. 5—6.50. Жешини фор. 35.— Грожђе Султ. фор. 19—23. Смокве фор. 13—16.— Грашак фор. 10—13. Па-

суз фор. 11—15.— Лоја фор. 13—25.— Вуга босанска фор. 10.—115. Истароса фор. 110.— слабо тражена.—
Коже стројене фор. 140—160.— Рилдовске сурове фор. 46—55.— Јагмеће 100 ком. фор. 75—115. Зечеје фор. 24—35. Лијес живље тражи, а цијене удражано.— Сијено 150 новч. до 2.
Шлање босанске и хрватске фор. 24.—26. Пшеница фор. 9.25—9.50. Кукуруза италијанска фор. 7.30 до 7.30; Банатски фор. 8.25. Хрватски фор. 7.75 Раје фор. 7.52 Зоб магарска фор. 7.—, Хрватска фор. 7.50 — Арбанашка фор. 6.25—7.

Тријешћанска курсев: дне 2 Јула 1884.

Аустријски државни папир фор. 80.70 — 80.80, исти у сребру „ — —; исти у злату фор. 102.20 5%, аустријска рента фор. 95.60.
Дионале народне банке фор. 857.— Кредит фор. 302.50—303; Лоја фор. 620.
Лондон 10 дна отерана фор. 121.50—121.85; Наполеони фор. 9.66.967 1/2, п. вр. ценини фор. 5.70; државне марке фор. 59.50—59.60; францеске фор. 48.20—48.40.

ПОШТАРСКИ ЛЕТНИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта.
ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Котор у недељу: предавање до 10 и по ура у јутро; у уторник: предавање до 10 и по ура у јутро; у четвртак: предавање до 10 и по ура у јутро.
Долази из Котора, у уторник: раздавање у 1 уру по по дне; у сриједу: раздавање у 12 уру по дне; у четвртак: раздавање у 7 уру по по дне; у петак: раздавање у 6 уру по по дне, ако пароброд стигне на вријеме у Котор.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња за Котор у четвртак, у 6 уру у јутро, предавање у сриједу до 6 уру по по дне.
Долази из Котора у четвртак у 8 уру подне, раздавање у петак у 8 уру пред подне.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Улцију у понедељник, сриједу и суботу, предавање до 11 и по ура у јутро.
Долази с Ријеке, из Бара, с Данило ваграда, из Никшића, из Подгорице и из Уциња у уторник, четвртак и недељу, раздавање у 10 уру у јутро, ако пошта стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић, Подгорицу и Уцију у суботу, предавање у петак до 4 уру по по дне.
Долази у уторник, раздавање у 10 уру пред по дне.

Канделарија је сваки дан створена од 8 уру до 12 у јутро и од 4 до 6 по по дне Цетиње, 1. Јуна 1883.

Управитељство
Књ. црногорске поште.

ОГЛАСИ.

5000 ОСТАКА ОД ЧОХЕ
(3—4 м.) у сјема бојама за потпуно мушко одијело шаље под ривалом, 1 остатак за фор. 5,
L. Storch in Brtina
Што се не донадне, прик: се патраг без замјерке.
Мостре шаљу се на приносавио 10 новч. у поштанским биљезима.
(11—52)

ЛИЈЕЧЕЊЕ РАДИКАЛНО И БРЗО с њијех БОЛЕСТИ нервозних, ЕПИЛЕПТИЧНИХ И ТАЈНИХ
по мојој сопственој методи.
Награда се не тражи напријед него кад волесник одржи.
Др. проф. А. МАЛАСПИНА
члан многих учених друштва
106, Faubourg, St. Antoine 106, Paris.
ЉЕКОВИ СЕ ДАЈУ ПРЕКО ПИСМА.
(9—52)